

KOMENIOLOGICKÁ LITERATURA

ZA ROK 2021 S DODATKY ZE STARŠÍ
ZÍSKANÉ LITERATURY

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

2021

Předkládaný soupis je výběrovou bibliografií článkové komeniologické literatury za rok 2021 s dodatky ze starší získané literatury. Excerptní základnu bibliografie tvoří odborné časopisy (komeniologické, historické, pedagogické a filozofické) získané do fondů pedagogické knihovny NPMK. Záznamy článků jsou uspořádány abecedně podle názvu a obsahují bibliografické údaje, anotaci, deskriptory a webovou adresu záznamu. Plné texty článků lze objednat e-mailem na adrese studovna@npmk.cz

Tento soupis je výstupem z bibliografické databáze komeniologické literatury, která je v pedagogické knihovně vytvářena od roku 1993. V současné době je databáze komeniologické literatury jako součást Pedagogické bibliografické databáze zpřístupněna v rámci on-line katalogu na webových stránkách NPMK: <http://www.npmk.cz>, <http://katalog.npmk.cz/>

1.

A first thinker on a final language / [První myslitel o posledním jazyku] / Jan Makovský – eng

In: Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského = internationale Revue für Studien über J.A. Comenius und Ideengeschichte der Frühen Neuzeit = international review of Comenius studies and early modern intellectual history -- ISSN 0231-5955 -- Roč. 32, č. 56 (2018) (56), s. 117-124.

Recenze na: Definovat a kombinovat : Komenského projekt posledního jazyka Pavlas, Petr -- Červený Kostelec : Pavel Mervart, 2018 -- 177 s. – ISBN 978-80-7465-365-0

Recenze knihy týkající se konceptů a náhledů Komenského na poslední (dokonalý) jazyk. Recenzent seznamuje postupně s východisky autora recenzované publikace, její strukturou a komentuje její základní části. Rozchází se s autorem v otázce spojitosti koncepce utopie s koncepcí dokonalého jazyka (autor toto propojení striktně odmítá), poukazuje na protiřečící si části knihy a zdánlivě s tématem nesouvisející pasáže. V knize však vidí cenný příspěvek k tématu (v české literatuře málo postihnutého).

lingvistika ; umělý jazyk ; odborná literatura ; Komenský, Jan Amos, ; dokonalý jazyk

<http://katalog.npmk.cz/documents/518557>

2.

Building bonds of scholarly love : changing rhetorical strategies in Comenius's correspondence during 1630s = Pouta učenecké lásky : proměny rétorických strategií v korespondenci J.A. Komenského ze třicátých let 17. století / Lucie Storchová – eng

In: Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského = internationale Revue für Studien über J.A. Comenius und Ideengeschichte der Frühen Neuzeit = international

review of Comenius studies and early modern intellectual history -- ISSN 0231-5955 -- Roč. 33, č. 57 (2019) (57), s. 79-102.

Jan Amos Komenský ve svých dopisech užíval různé styly vč. afektovaného oslovování a projevování emocí, na které se autorka ve studii zaměřila. Studie probírá a cituje převážně latinsky psané dopisy Komenského ze 30. let 17. století, na kterých ukazuje spektrum výrazů užívaných zejména v komunikaci se Samuelem Hartlibem a učiteli, kteří tvořili jeho intelektuální okolí, ale i limitace afektovaného stylu užívaného Komenským. Autorka považuje emocionální projev za naučenou, prakticky cílenou formu, která umožnila Komenskému vstoupit do diskuzí o Pansofii. Pro kontrast uvádí citáty psané jinými styly.

dějiny ; korespondence ; emoce ; přátelství ; stylistika ; latina ; komeniologie ; Komenský, Jan Amos, ; Hartlib, Samuel, ; Hübner, Joachim ; 17. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/518915>

3.

Co byste měli znát o J. A. Komenském / [What you should know about Comenius] / [Recenzent] Jaroslav Císař – cze

In: Čtenář : měsíčník pro práci s knihou -- ISSN 0011-2321 -- Roč. 73, č. 4 (2021), s. 150.

Recenze na: Jan Amos Komenský v kostce: malá encyklopedie českého génia staletí Pánková, Markéta -- Praha : Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2020 -- 180 stran -- ISBN 978-80-86935-50-8

Autor se zaměřuje na knihu komenioložky PhDr. Markéty Pánkové "J. A. Komenský v kostce: malá encyklopedie českého génia staletí", sestavenou na základě rozsáhlé komeniologické literatury české i zahraniční provenience. Je to kniha s bohatými ilustracemi a základními biografickými údaji o Komenském a o jeho rodině v kontextu historických událostí doby, v níž žil. Kniha je určena zájemcům o J. A. Komenského, studentům, ale i každému, kdo si chce osvěžit své znalosti o velkém muži našeho národa, jehož význam přesáhl hranice středu Evropy.

biografie ; dílo ; historické hledisko ; dějiny ; Komenský, Jan Amos, ; 17. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/518610>

4.

Comenius 1592-1670 : doba mezi rozumem a šílenstvím - Jan Amos Komenský a jeho svět / [Comenius 1592-1670 : the time between reason and madness - Jan Amos Comenius and his world] / Jaroslava Štefflová – cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 -- Roč. 123, č. 46 (2020), s. 12-13.

Informace o výstavě připravené ke dvěma významným výročím - narození a úmrtí Jana Amose Komenského, která se bude konat v Jízdárně Pražského hradu. Projekt je součástí Národních oslav J. A. Komenského 2020-2022 konaných pod záštitou UNESCO a za podpory ministerstva kultury a ministerstva školství. Organizace se ujalo Moravské zemské muzeum a projekt koordinuje Národní pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze. Článek obsahuje stručnou procházku výstavou a jsou připojeny také informace o soutěžní kampani Národního pedagogického muzea J. A. Komenského s názvem Komenský do tříd, kdy je úkolem mladých výtvarníků nakreslit portrét učitele národů a pověsit ho do tříd.

muzeum ; muzeopedagogika ; výstava ; projekt ; dějiny ; dějiny pedagogiky ; historické hledisko ; Komenský, Jan Amos, ; Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (Praha, Česko). ; výročí ; výročí kulturní ; 2020-2022

<http://katalog.npmk.cz/documents/517211>

5.

Comenius as an emigrant : Russian and Ukrainian reception / [Komenský jako emigrant : pohled z ruské a ukrajinské perspektivy] / Ludmiła Mnich – eng

In: Studia Comeniana et historica : časopis Muzea J.A. Komenského pro komeniologii, historii 16., 17. a 18. století a regionální dějepis moravsko-slovenského pomezí -- ISSN 0323-2220 -- Roč. 49, č. 101-102 (2019), s. 47-56.

Ruští a ukrajinští kritici a historici pedagogiky přelomu 18. a 19. století často zdůrazňovali skutečnost, že Komenský byl emigrant. Autorka upozorňuje na fakt, že to platí zejména v případech, kdy emigranty byli i samotní autoři. Studie předkládá postoje ruských a ukrajinských autorů k interpretaci emigrantského diskurzu. V ruském pojetí byl zdůrazňován náboženský aspekt Komenského migrace (oběť katolického pronásledování), zatímco ukrajinští autoři zdůrazňovali politický rozměr emigrace (Komenský jako bojovník za nezávislost své vlasti proti rakouské říši).

dějiny ; osobnost ; historické hledisko ; migrace ; emigrace ; literární kritika ; pedagogika ; politické chování ; náboženské chování ; katolicismus ; nezávislost ; Komenský, Jan Amos, ; 19.-20. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/520293>

6.

Comenius und das Judentum / [Komenský a judaismus] / Roman Mnich – ger

In: Studia Comeniana et historica : časopis Muzea J.A. Komenského pro komeniologii, historii 16., 17. a 18. století a regionální dějepis moravsko-slovenského pomezí -- ISSN 0323-2220 -- Roč. 49, č. 101-102 (2019), s. 57-68.

Článek zkoumá postoje J. A. Komenského k Židům, židovské kultuře a zednářství. V Komenského mysli byli Židé neustále přítomni jako národ i jako nositelé judaismu, náboženství Starého zákona, jak o tom svědčí celá řada pasáží z jeho prací. Židy vykreslil ve svých třech hlavních dílech: Labyrint světa a ráj srdce, Viditelný svět v obrazech a Obecná porada o nápravě věcí lidských. Pozvání k dialogu obsažené v Obecné poradě spojuje Komenského myšlenky s židovskou filozofií dialogu, která se zrodila ve 20. století (Franz Rosenzweig, Martin Buber).

judaismus ; náboženství ; náboženské vyznání ; náboženské chování ; dialog ; literatura ; dílo ; dějiny literatury ; kulturní dědictví ; kulturní pluralismus ; postoj ; filozofie ; Komenský, Jan Amos, ; zednářství

<http://katalog.npmk.cz/documents/520298>

7.

Cultures of evidence, Jan Amos Comenius and paradigms of interpretation : a discussion of Lenka Řezníková's new book = Kultury evidence, Jan Amos Komenský a interpretační paradigmatata : diskuse o nové knize Lenky Řezníkové / Jan Horský -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského = internationale Revue für Studien über J.A. Comenius und Ideengeschichte der Frühen Neuzeit = international review of Comenius studies and early modern intellectual history -- ISSN 0231-5955 -- Roč. 33, č. 57 (2019) (57), s. 121-142.

Recenze na: Ad majorem evidentiam : literární reprezentace "zřejmého" v textech J.A. Komenského Řezníková, Lenka -- Praha : Filosofia, 2018 -- 255 s. -- ISBN 978-80-7007-556-2

Recenzent, vycházející z jiného paradigma (své označuje jako mentalistické, zatímco autorčino shledává lingvistickým), staví Komenského využívání a koncepci důkazu spolu s recenzovanou knihou do kontrastu s dobovou literaturou a sekundární literaturou. Zamýšlí se nad dvěma významy evidence a spojenými otázkami, na které recenzovaná kniha odpovídá, nebo je opomíjí. Vyzdvihává knihu jako přínosnou svým otevřením řady otázek a zároveň posunem k jejich zodpovězení.

důkaz ; komeniologie ; argumentace ; přírodní vědy ; teologie ; gnozeologie ; symbol ; Komenský, Jan Amos, ; Řezníková, Lenka,

<http://katalog.npmk.cz/documents/518938>

8.

Dílo Jana Amose Komenského 26/1. Korespondence. Část I: 1628-1638 / [Recenzent] Petr Pavlas [ ] -- cze

In: Filosofický časopis -- ISSN 0015-1831 -- Roč. 68, č. 2 (2020), s. 305-308.

Recenze na: Dílo Jana Amose komenského 26/1 Komenský, Jan Amos -- Praha : Academia, 2018 -- 353 s. -- ISBN 978-80-200-2991-1

Recenze prvního dílu korespondence z edice Dílo Jana Amose Komenského. Recenzent vyzdvihuje kvalitu práce autorského kolektivu a z pragmatické stránky vítá změnu jazyka úvodu a komentářů z latiny na angličtinu oproti předchozím svazkům edice. Zmiňuje některé zajímavé momenty z publikované korespondence, zejména týkající se Komenského vize primátu Krista a univerzální encyklopedie.

filozofie ; encyklopedie ; náboženství ; korespondence

<http://katalog.npmk.cz/documents/516633>

9.

Finding myself in Comenius / [Jak jsem se našel v Komenském] / Hiroshi Matsuoka – eng

In: Studia Comeniana et historica : časopis Muzea J.A. Komenského pro komeniologii, historii 16., 17. a 18. století a regionální dějepis moravsko-slovenského pomezí -- ISSN 0323-2220 -- Roč. 49, č. 101-102 (2019), s. 227-237.

Autor článku se 20 let zabýval studiem Komenského metody jazykové výuky a učebnic. Příspěvek představuje přehled znalostí a závěrů z tohoto studia, které zároveň uplatňoval při výuce japonského jazyka pro zahraniční studenty, a mezitím četl Komenského pedagogické práce. Autor je přesvědčen, že ve výuce jazyků existují společné základy a metody přesahující hranice konfesí, prostoru a času. Proto došel k názoru, že jeho cesta ke komeniologii a jeho setkávání s Komenským si zaslouží titul "Jak jsem se našel v Komenském".

komeniologie ; pedagogické vědy ; jazyková výuka ; vyučovací metoda ; japonština ; zahraniční student ; pedagog ; metodická činnost ; výuka ; učebnice ; pedagogická zkušenost ; komparace ; Komenský, Jan Amos,

<http://katalog.npmk.cz/documents/520306>

10.

Gerta Figulusová - "dcera českého národa" z rodu Komenského : životní příběh pohledem komeniologie / [Gerta Figulusová - "daughter of the Czech nation" from the Comenius family] / Markéta Pánková – cze

In: Historia scholastica : mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělávání : international review for history of education -- ISSN 1804-4913 -- Roč. 6, č. 2 (2020), s. 102-117.

Příspěvek se věnuje životnímu příběhu jednoho z přímých potomků J. A. Komenského, Gerty Figulusové, provdané Kallikové (1912-1997); připomíná také životní osud jejího otce J. V. Figuluse (1858-1927). Cituje z rodinné korespondence i z dobových periodik, na jejichž stránkách se

o Figulusových jakožto o potomcích Komenského psalo. Představuje dokumenty z archivu rodiny Figulusových. V příspěvku je citováno rovněž ze vzpomínek Jana F. Kallika, syna Gerty Figulusové.

životní příběh ; rodina ; korespondence ; periodikum ; dokument ; archiv ; vzpomínání ; historické hledisko ; Komenský, Jan Amos, ; Figulus, Jiří Viktor, ; Kalliková-Figulusová, Gerta Viktorie Ludmila ; potomci

<http://katalog.npmk.cz/documents/518296>

11.

Hudba jako inspirace Komenského konceptu harmonické společnosti / [Music as an inspiration for Comenius' concept of a harmonious society] / Vladimír Přívratský, Jana Přívratská -- cze --
Obsahuje bibliografické odkazy

In: Historia scholastica : mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělávání : international review for history of education -- ISSN 1804-4913 -- Roč. 6, č. 2 (2020), s. 129-135.

Autoři se nejprve věnují hudebním dílům inspirovaným Komenským, jež představují rozsáhlé spektrum hudebních žánrů a forem, od jednoduchých písní až po náročná vokální díla, od skladeb pro malé nástrojové obsazení až po rozměrná symfonická díla. Z námětů se uplatňují zejména Labyrint světa a Obecná porada o nápravě věcí lidských, ale i další Komenského texty (Zdeněk Fibich, Josef Bohuslav Foerster, Leoš Janáček, Petr Eben, Otmar Mácha aj.). V příspěvku se dále rozebírá vztah J. A. Komenského k hudbě a jeho názory a požadavky na hudební výchovu. Autoři příspěvku si všímají rovněž jeho úvah o vlivu hudební struktury na vytvoření dokonalého univerzálního jazyka.

hudba ; hudební výchova ; zpěv ; názor ; jazyk ; dílo ; Komenský, Jan Amos, ; hudební dílo ; hudební formy ; struktura ; hudební texty ; žánry ; univerzální jazyk

<http://katalog.npmk.cz/documents/518297>

12.

Johann Amos Comenius und Deutschland : Grundzüge einer Rezeptionsgeschichte bis 1945 / [Jan Amos Komenský a Německo : historie recepce do roku 1945 a její hlavní rysy] / Andreas Lischewski -- ger --
Obsahuje bibliografické odkazy

In: Historia scholastica : mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělávání : international review for history of education -- ISSN 1804-4913 -- Roč. 6, č. 1 (2020), s. 186-197.

Autor upozorňuje na skutečnost, že Komenský převzal mnoho podnětů od německých pedagogů, ovšem sám německou pedagogiku také ovlivnil a byl pro ni přínosem. Komenského dílo bylo německými vědci důkladně zkoumáno a pedagogy inspirovalo k promýšlení efektivity školního vzdělávání. Příspěvek zkoumá recepci Komenského díla v Německu v posledních čtyřech staletích, v první části se zaměřuje na období do první třetiny 20. století, ve druhé části se věnuje létům 1933-1945.

pedagog ; pedagogika ; působení ; myšlení ; dílo ; vědec ; efektivnost vzdělávání ; dějiny ; historické hledisko ; komeniologie ; Komenský, Jan Amos, ; Německo ; inspirace ; -1945

<http://katalog.npmk.cz/documents/516047>

13.

Johannis Amos Comenii Opera omnia, 26/I, Epistulae, Pars I, 1628-1638 [...] = Dílo Jana Amose Komenského, 26/I, Korespondence, část I, 1628-1638 [...] / Jan Čížek – eng

In: Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského = internationale Revue für Studien über J.A. Comenius und Ideengeschichte der Frühen Neuzeit = international review of Comenius studies and early modern intellectual history -- ISSN 0231-5955 -- Roč. 32, č. 56 (2018) (56), s. 124-127.

Recenze na: Johannis Amos Comenii Opera omnia = Dílo Jana Amose Komenského Martin Steiner, Tomáš Havelka, Vladimír Urbánek, Markéta Klosová, Václav Bok, Kateřina Šolcová, Marcela Slavíková, Lucie Storchová -- Praeae: Academia, 2018 -- 353 s. -- 978-80-200-2991-1

Recenze prvního dílu korespondence J. A. Komenského z edice Dílo Jana Amose Komenského. Recenzent krátce shrnuje informace o předchozích souborných vydání korespondence Komenského, vyzdvihuje novou transkripci a ediční práci autorů, vyčísluje zahrnuté dopisy a upozorňuje na upřesnění datace některých dopisů. Druhá část recenze se věnuje úvodní studii The correspondence of Johannes Amos Comenius (Korespondence Jana Amose Komenského). Celkově pozitivně hodnotí volbu angličtiny jako jazyka díla.

korespondence ; publikace

<http://katalog.npmk.cz/documents/518560>

14.

John Amos Comenius and the contemporary world : recalling the legacy of the founder of modern pedagogy / [Jan Amos Komenský a současný svět : udržování odkazu zakladatele moderní pedagogiky] / Markéta Pánková – eng

In: Comenius : journal of Euro-American civilization -- ISSN 2333-4142 -- Roč. 8, č. 1 (2021), s. 111-147.

Komeniologie měla a má široké zastoupení v řadě světových akademických, kulturních i dalších institucí. Autorka podává přehled nejdůležitějších komeniologických světových institucí a pracovišť, ukazuje na jejich vývoj a zmiňuje osobnosti s nimi spojené. Po obecném úvodu podává informace o komeniologii ve vybraných zemích. Hovoří o oslavách výročí spojených s J. A. Komenským, zejména o tříletém programu Národních oslav výročí Jana Amose Komenského (2020-2022). Článek je doplněn řadou fotografií.

komeniologie ; věda ; vědec ; historické hledisko ; Komenský, Jan Amos, ; Nizozemsko ; Německo ; Velká Británie ; Francie ; Mexiko ; Korejská republika ; Japonsko ; Spojené státy americké ; Itálie ; Kanada ; Rusko ; Polsko ; Bulharsko ; Brazílie ; Kolumbie ; Ázerbájdžán ; Maďarsko ; Slovensko ; instituce ; výročí

<http://katalog.npmk.cz/documents/519871>

15.

K výrazům spojeným s migrací v latinských spisech J. A. Komenského = On expressions related to migration in the Latin works by J. A. Comenius / Martin Steiner -- cze

In: Studia Comeniana et historica : časopis Muzea J.A. Komenského pro komeniologii, historii 16., 17. a 18. století a regionální dějepis moravsko-slovenského pomezí -- ISSN 0323-2220 -- Roč. 49, č. 101-102 (2019), s. 9-22.

Cestování a stěhování bylo pro J. A. Komenského osudové, ale ne zcela dobrovolné. Autor se zaměřuje na otázku, jak se na stěhování Komenský dívá ve svém díle, v jakých významech a kontextech využívá výrazy, které se změnou pobytu souvisejí. K tématu migrace se Komenský vyjadřuje i ve slovnících a učebnicích, kde se jedná o popis a technickou stránku cestování. Autor vyčleňuje několik děl, v nichž je pojednáno téma migrace systematicky a podrobně. Jsou to především učebnice, divadelní hra a různé kontexty Komenského díla.

turistika ; lingvistika ; lexikologie ; slovní zásoba ; dílo ; migrace ; migrant ; uprchlík ; latina ; slovník ; učebnice ; Komenský, Jan Amos, ; podstatná jména ; spis

<http://katalog.npmk.cz/documents/520291>

16.

Komenského odkaz pre súčasnosť / [Comenius' legacy to the present] / Vladmír Strečko -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Academia : súčasnosť a perspektíva vysokých škôl -- ISSN 1335-5864 -- Roč. 31, č. 4 (2020), s. 35-62.

Tématem článku je Jan Amos Komenský a školská matematika. Teoretická část obsahuje informace o životě J. A. Komenského, jeho vztahu ke Slovensku a analýzu dvou pedagogických děl. Praktická část článku obsahuje zpracované vybrané učivo matematiky pro 5. až 9. ročník základních škol pohledem Jana Amose Komenského.

komeniologie ; přírodovědný předmět ; matematika ; analýza ; dílo ; pedagogika ; základní škola ; druhý stupeň ; Komenský, Jan Amos, ; Slovensko

<http://katalog.npmk.cz/documents/519667>

17.

Komenští v Čechách / [Comenius family in Bohemia] / Jaroslav Paleček – cze

In: Středočeský sborník historický -- ISSN 0585-4172 -- Roč. 5, (1970), s. 49-54.

Článek se věnuje osobám s příjmením Komenský (doložených příbuzných J. A. Komenského i potenciálně příbuzných) v Čechách v 17. století. Sleduje zejména život Jana Ignáce Komenského, bratrance či synovce učitele národů, katolického kněze, a to od jeho studií přes farní působnost. Upozorňuje na některé možné indicie příbuznosti Komenských v Čechách s J. A. Komenským na základě jeho třetího sňatku.

komeniologie ; dějiny ; církvev ; příbuzenství ; Komenští (rodina) ; Komenský, Jan Ignác ; České království ; Jednota bratrská ; katolická církev ; 17. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/517118>

18.

Lidskost není ztracena : pedagog, komeniolog a bratrský farář Jan Hábl o nadčasových myšlenkách J. A. Komenského a hodnotovém vzdělávání / [Humanity is not lost : pedagogue, comeniologist and pastor Jan Hábl on timeless ideas of J. A. Komenský and value-oriented education] / Jan Hábl ; [Autor interview] Jitka Polanská – cze

In: Lidové noviny : založeny 1893 - obnoveny 1988 -- ISSN 0862-5921 -- Roč. 33, č. 297 (22.XII.) (2020), s. 13.

Rozhovor o dnešním vzdělávání, které je konfrontováno s pedagogickými idejemi J. A. Komenského, i o specifikách vzdělávání v církevních školách. Jan Hábl se věnuje komeniologii od 90. let 20. století, je propagátorem myšlenek Komenského v současném školním vzdělávání. V článku je přiblížen projekt Komenský2020, jehož je Hábl autorem. Projekt je založen na rozvíjení idejí obsažených v Komenského Obecné poradě o nápravě věcí lidských a jejich uvádění do reálného života.

komeniologie ; pedagog ; církevní škola ; hodnota ; projekt ; školní vzdělávání ; život ; Komenský, Jan Amos, ; lidskost

<http://katalog.npmk.cz/documents/515952>

19.

Někteří učitelé modernizovali odkaz Komenského až příliš / [Some teachers have modernized Comenius' legacy excessively] / Vladimír Urbánek ; [Autor interview] Eva Presová – cze

In: Lidové noviny : založeny 1893 - obnoveny 1988 -- ISSN 0862-5921 -- Roč. 33, č. 265 (13.XI.) (2020), s. 4.

Rozhovor s komeniologem a odborníkem na intelektuální dějiny 17. století Vladimírem Urbánkem. Všíká si recepce idejí a díla J. A. Komenského v průběhu času a jejich rozličných interpretací. Komenského nejúspěšnějšími učebnicemi byly *Janua linguarum reserata* a *Orbis sensualium pictus*, které propojily jazykovou a věcnou výuku. Komenského učení je třeba uvádět v souladu s jeho filozoficko-teologickým pojetím světa, nikoliv „moderně“, „nenábožensky“, jak se Komenský ve 20. století často pojímal.

komeniologie ; vědec ; dějiny novověku ; historické hledisko ; interpretace ; dílo ; učebnice ; jazykové vzdělávání ; věcné vyučování ; myšlení ; koncepce ; filozofie ; teologie ; Komenský, Jan Amos, *Janua linguarum reserata*. *Orbis sensualium pictus* ; 17. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/516033>

20.

Obrazy světa a svět v obrazech / [Pictures of the world and the world in pictures] / Klára Smolíková – cze

In: Čtenář : měsíčník pro práci s knihou -- ISSN 0011-2321 -- Roč. 72, č. 12 (2020), s. 462-464.

V současnosti jsou při zmínce čtenářské gramotnosti stále vyzdvihovány především knihy. Autorka článku se zaměřila na komunikaci pomocí obrazů a na postoj J. A. Komenského k nim. Zmiňuje ivančicko-kralickou bratrskou tiskárnu, která vynikala kvalitou obrazového zpracování. V Komenského době kvete emblematika, kdy je spojení slova a obrazu uzavřeno do alegorického celku. Komenského knižní emblémy měly za cíl obrazem názorně vyjádřit myšlenku jako základní východisko výchovy. Komenský jako inspirativní prvek pro vizuální gramotnost.

obraz ; čtenářská gramotnost ; vzdělávání ; výchova ; komunikace ; vizuální vnímání ; Komenský, Jan Amos, ; emblém ; emblematika ; obrazový materiál

<http://katalog.npmk.cz/documents/516003>

21.

Petr Figulus a jeho role v životě Jana Amose Komenského = Peter Figulus and his role in the life of Johannes Amos Comenius / Martin Steiner -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: *Studia Comeniana et historica* : časopis Muzea J.A. Komenského pro komeniologii, historii 16., 17. a 18. století a regionální dějepis moravsko-slovenského pomezí -- ISSN 0323-2220 -- Roč. 49, č. 101-102 (2019), s. 238-269.

Jméno Petra Figula Jablonského je úzce spjato s J. A. Komenským. V jeho rodině strávil část svého dětství, jeho životní osudy se odvíjely na pozadí prohraného povstání českých stavů a pod vlivem jeho budoucího tchána J. A. Komenského. Článek podrobně zachycuje jednotlivá období Figulova života a představuje ho jako výraznou osobnost jednoty bratrské a obratného diplomata. Komenskému se stal neocenitelným pomocníkem, ale na druhé straně zastával i vlastní

stanoviska. Jeho bohatá kazatelská, pastorační, politická i společenská činnost činí z Figula významnou osobnost českého pobělohorského evangelického exilu.

biografie ; osobnost ; politika ; politické chování ; společenské vztahy ; životní příběh ; dějiny ; komunikační schopnost ; spolupráce ; náboženské vyznání ; mezinárodní vztahy ; Figulus Jablonský, Petr, ; pastorační teologie ; evangelické učení ; Jednota bratrská ; biskup

<http://katalog.npmk.cz/documents/520309>

22.

Reflection of the Work of J. A. Comenius in Croatia / [Reflexe díla J. A. Komenského v Chorvatsku] / Štefka Batinić -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Historia scholastica : mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělávání : international review for history of education -- ISSN 1804-4913 -- Roč. 6, č. 1 (2020), s. 198-214.

Výraznější zájem o dílo Komenského nastává v chorvatském pedagogickém prostředí na konci 50. let 19. století. V souvislosti se zakládáním pedagogických časopisů a překladů prací světové pedagogiky do chorvatštiny ve druhé polovině 19. století se zde začínají překládat i publikace Komenského. Autor příspěvku seznamuje s překlady Komenského děl do chorvatštiny a i s jejich překladateli; představuje rovněž významné chorvatské komeniology.

zájem ; pedagogika ; odborný časopis ; překlad ; dílo ; překladatel ; chorvatština ; komeniologie ; historické hledisko ; Komenský, Jan Amos, ; Chorvatsko ; 19. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/516048>

23.

The decendants of J.A. Comenius in the USA : from the unknown correspondence of Gerta Figulus / [Potomci J.A. Komenského v USA : z neznámé korespondence Gerty Figulusové] / Markéta Pánková – eng

In: Comenius : journal of Euro-American civilization -- ISSN 2333-4142 -- Roč. 7, č. 2 (2020), s. 297-313.

Článek přináší dosud neznámé detaily ze života potomků J. A. Komenského, zejména Jiřího Viktora Figuluse, jeho dcery Gerty Kallikové-Figulusové a jejího syna Jana F. Kallika, na základě objevené korespondence. Dokládá informace o navázání vztahů mezi J. V. Figulusem a nově vzniklým československým státem, okolnosti přijetí jeho dcery na studia v Česku i následný osud rodiny. Autorka hovoří také o výstavě Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského, kde byly uvedené dokumenty zpřístupněny veřejnosti, a o dokumentárním filmu, který zahrnuje vzpomínky J. F. Kallika. Článek obsahuje pasáž z jeho vzpomínek.

korespondence ; dějiny ; dějiny dvacátého století ; výstava ; dokument ; dokumentární film ; Figulus, Jiří Viktor, ; Kalliková-Figulusová, Gerta Viktorie Ludmila ; Komenský, Jan Amos, ; Národní

pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (Praha, Česko). ; vzpomínky ; paměti ; rodokmeny

<http://katalog.npmk.cz/documents/519907>

24.

Tomáš Havelka, Skrytý tajemství Boží poklad. Biblické citace v českých spisech Jana Amose Komenského [...] = The hidden treasures of divine mysteries: biblical quotes in Czech writings by Jan Amos Comenius [...] / Hana Kreisingerová

In: Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského = internationale Revue für Studien über J.A. Comenius und Ideengeschichte der Frühen Neuzeit = international review of Comenius studies and early modern intellectual history -- ISSN 0231-5955 -- Roč. 33, č. 57 (2019) (57), s. 145-148.

Recenze na: Skrytý tajemství Božích poklad : biblické citace v českých spisech Jana Amose Komenského Havelka, Tomáš -- Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2019 -- 383 s. – ISBN 978-80-7422-719-6

Recenze publikace o biblických citacích v česky psaných dílech J. A. Komenského. Recenzentka oceňuje přínos knihy a využití dosud v komeniologii málo využitě metody data mining (forma počítačové analýzy). Oceňuje konzistenci knihy. Uvítala by zpracování díla dalších autorů mimo Komenského touž metodou (mimo jiné pro porovnání) a doufá, že autor knihy bude v užití metody pokračovat.

statistická analýza ; literární kritika ; komeniologie ; analýza ; Komenský, Jan Amos, ; data mining ; bibliografická citace ; citační analýza ; Bible ; počítačová analýza

<http://katalog.npmk.cz/documents/518918>

25.

V erbu Jan Amos Komenský : ani koronaviru se nepodařilo zamezit oslavám výročí Učitele národů / [Jan Amos Komenský in the blazon : not even coronavirus thwarted the celebrations of life anniversaries of J. A. Comenius] / Jaroslava Štefflová – cze

In: Učitelské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 -- Roč. 123, č. 31 (2020), s. 11-12.

Ředitelka Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského Markéta Pánková informuje o průběhu oslav výročí Učitele národů. I když jsou oslavy poznamenány pandemií koronaviru, přesto se podařila uskutečnit řada akcí a výstav. Pokračuje výstava Komenský v komiksu, rozběhl se projekt Komenský do tříd, Komenský je s vámi doma, prostřednictvím rádia DOMINO děti malovaly destičky hry domino s postavou Komenského. Muzeum poskytuje zájemcům vzdělávací programy také elektronickou cestou. V Jízdárně Pražského hradu bude zahájena největší akce - výstava Comenius 1592-1670, kterou bude doprovázet řada vzdělávacích

programů. Všem pedagogům i studentům je určena nová publikace Markéty Pánkové Komenský v kostce.

muzeum ; muzeopedagogika ; projekt ; aktivita ; aktivizující metoda ; výstava ; vzdělávací program ; výchovně-vzdělávací cíle ; mimoškolní vzdělávání ; Komenský, Jan Amos, ; Muzeum J.A. Komenského ; výročí ; pandemie

<http://katalog.npmk.cz/documents/516852>